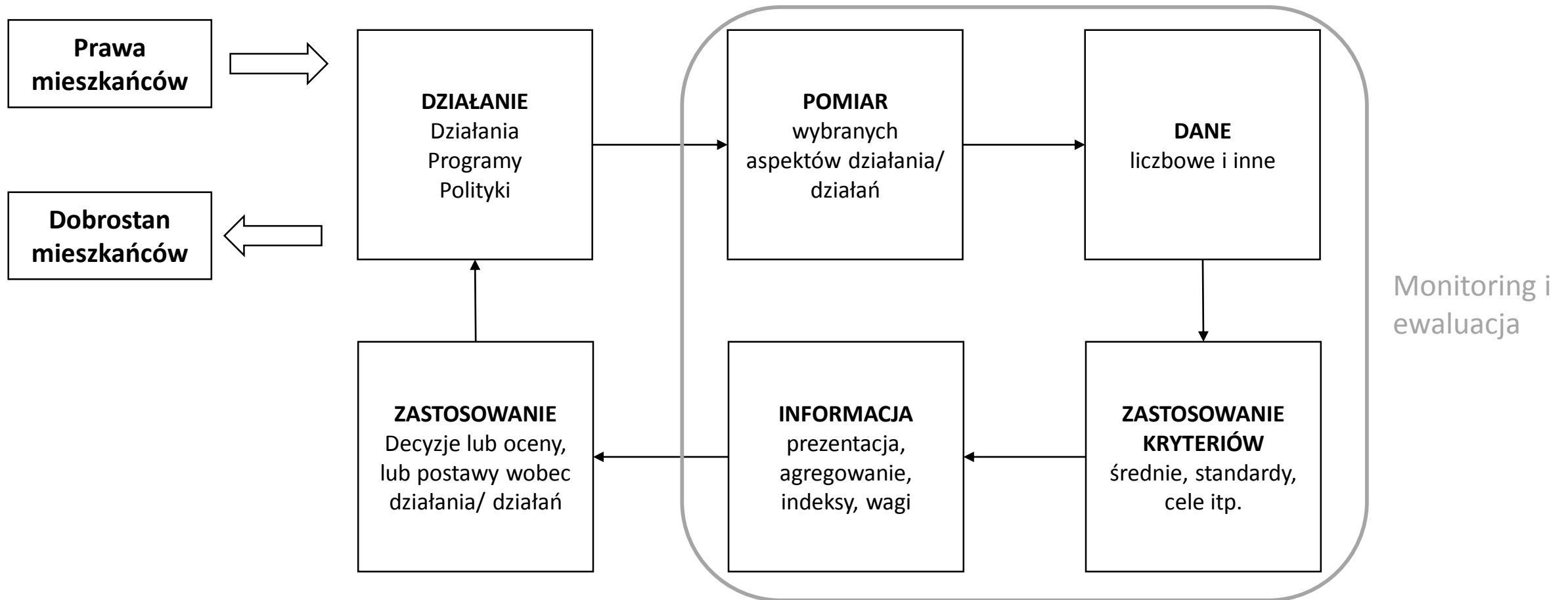

Pomiar wyników, czyli monitoring i ewaluacja w pracy socjalnej i polityce miejskiej

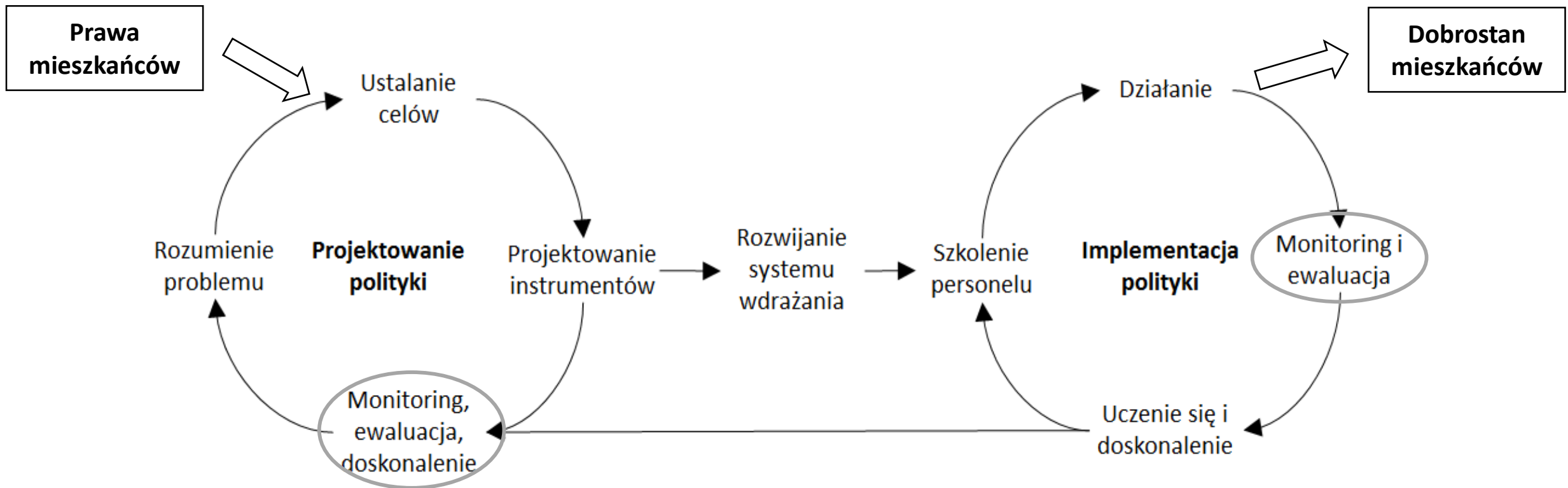
Dr hab. Ryszard Szarfenberg
Instytut Polityki Społecznej UW

Seminarium Lokalnych Systemów Wsparcia
Warszawa, 4 listopada 2014 r.

Logika monitoringu i ewaluacji związana z pomiarem wyników

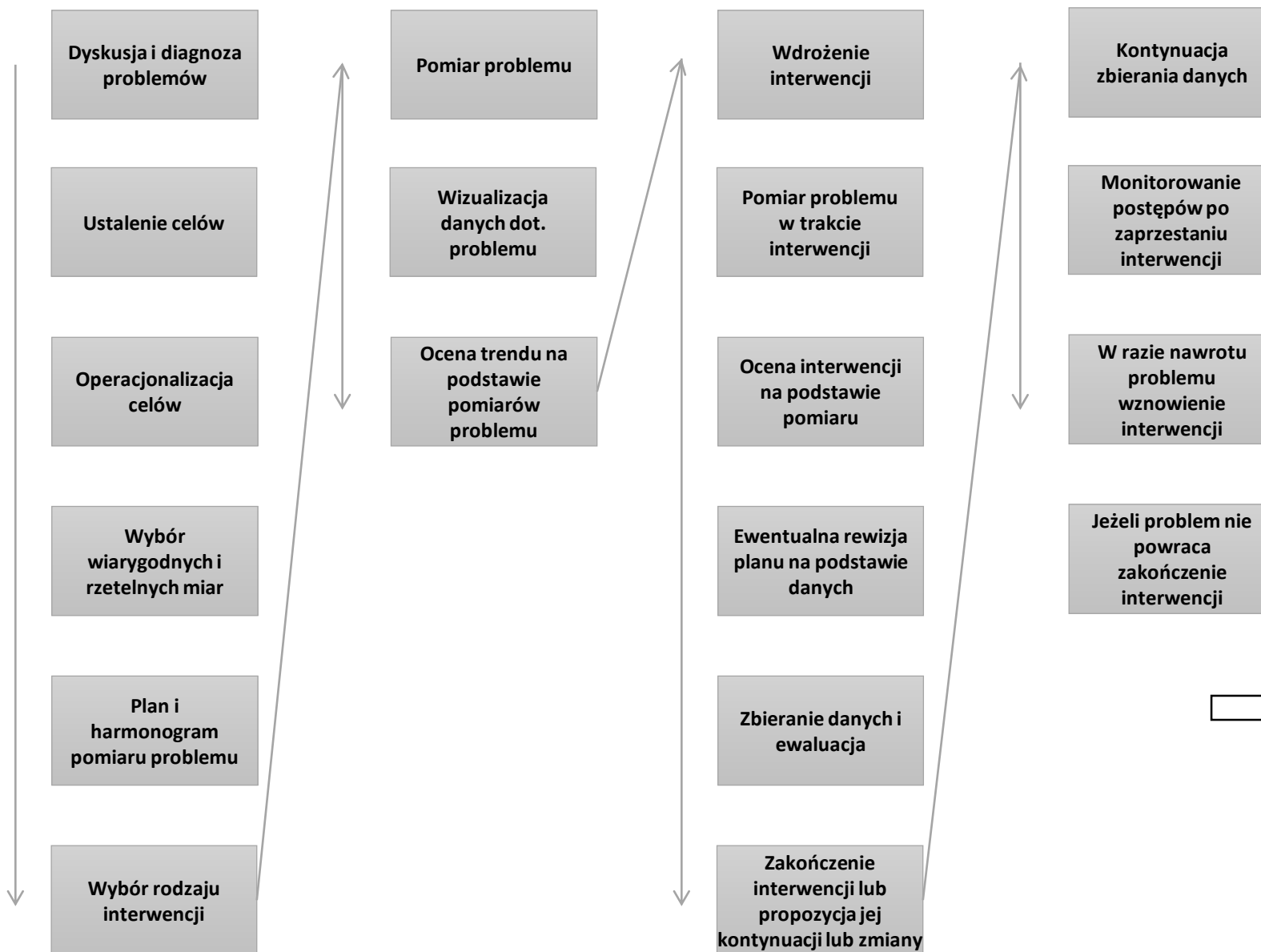
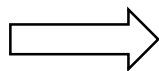

Monitoring i ewaluacja w procesie polityki miejskiej

Monitoring i ewaluacja w pracy z osobą lub rodziną

Problem osoby lub rodziny

Dobrostan osoby lub rodziny

Pomiar zmiennej kluczowej dla pracy z przypadkiem

- Załóżmy, że problemem są częste konflikty w małżeństwie, jak je mierzyć?
  - Pomiar poprzez częstotliwość konfliktów w określonym czasie, np. w ciągu ostatniego tygodnia 4 duże kłótnie i 3 sprzeczki
- Załóżmy że problemem są negatywne i gwałtowne reakcje dziecka, gdy mu się odmawia
  - Pomiar poprzez liczenie gwałtownych reakcji w odpowiedzi na odmowę, np. na 10 odmów 7, czyli 70% gwałtownych reakcji
- Załóżmy, że problemem są nawracające myśli samobójcze nastolatka
  - Pomiar poprzez liczenie nawrotów myśli samobójczych, np. 10 razy na tydzień

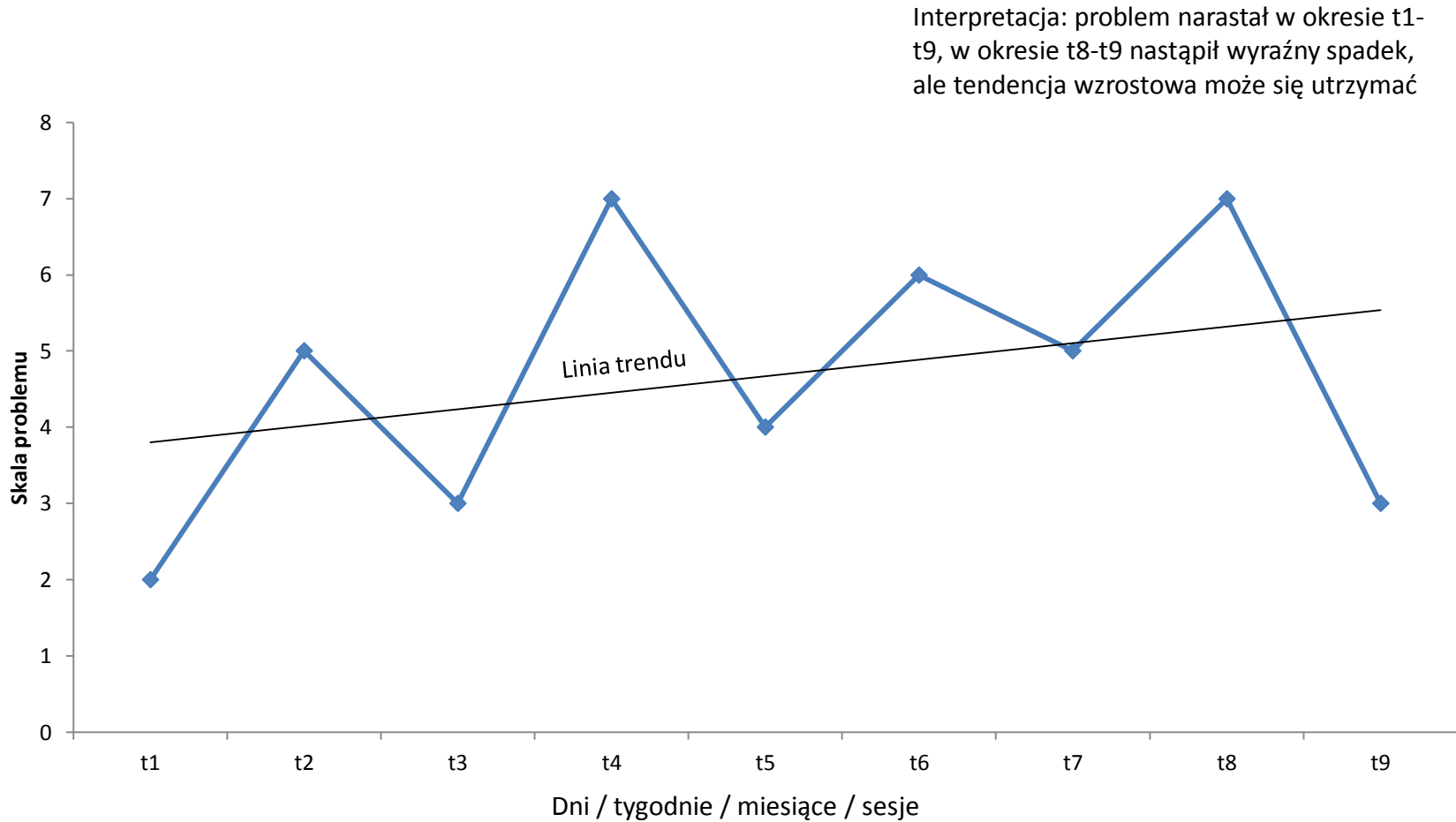
Techniki pomiarowe

- Standaryzowane testy (skale) psychologiczne i behawioralne
- Dostosowane do przypadku skale pomiarowe
- Obserwacja zachowania
- Samoobserwacja

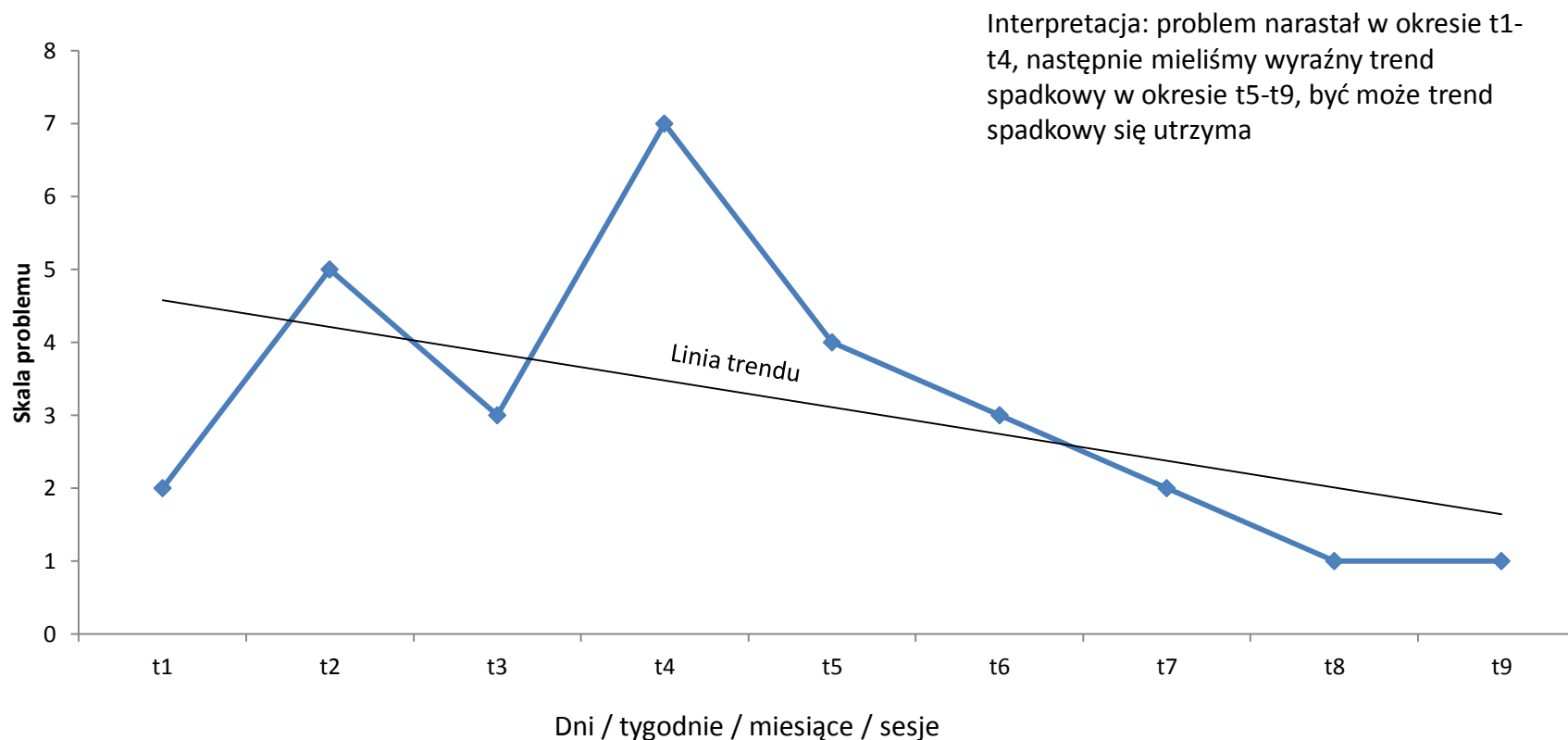
Joel Fischer i Kevin Corcoran w dwutomowej publikacji pt. *Measures for Clinical Practice and Research: A Sourcebook* (czwarte wydanie z 2007, ponad 1600 stron), zebrali i przedstawili setki różnych skal pomiarowych. Tom pierwszy zawierał skale problemów par, rodzin i dzieci, a tom drugi - osób dorosłych. Z wprowadzenia:

„celem tej publikacji jest wyposażenie praktyków i badaczy w liczne instrumenty, które mogą im pomóc w monitorowaniu i ewaluacji ich praktyki”

Pomiar zmiennej kluczowej (problem, potrzeba) – wizualizacja i interpretacja 1

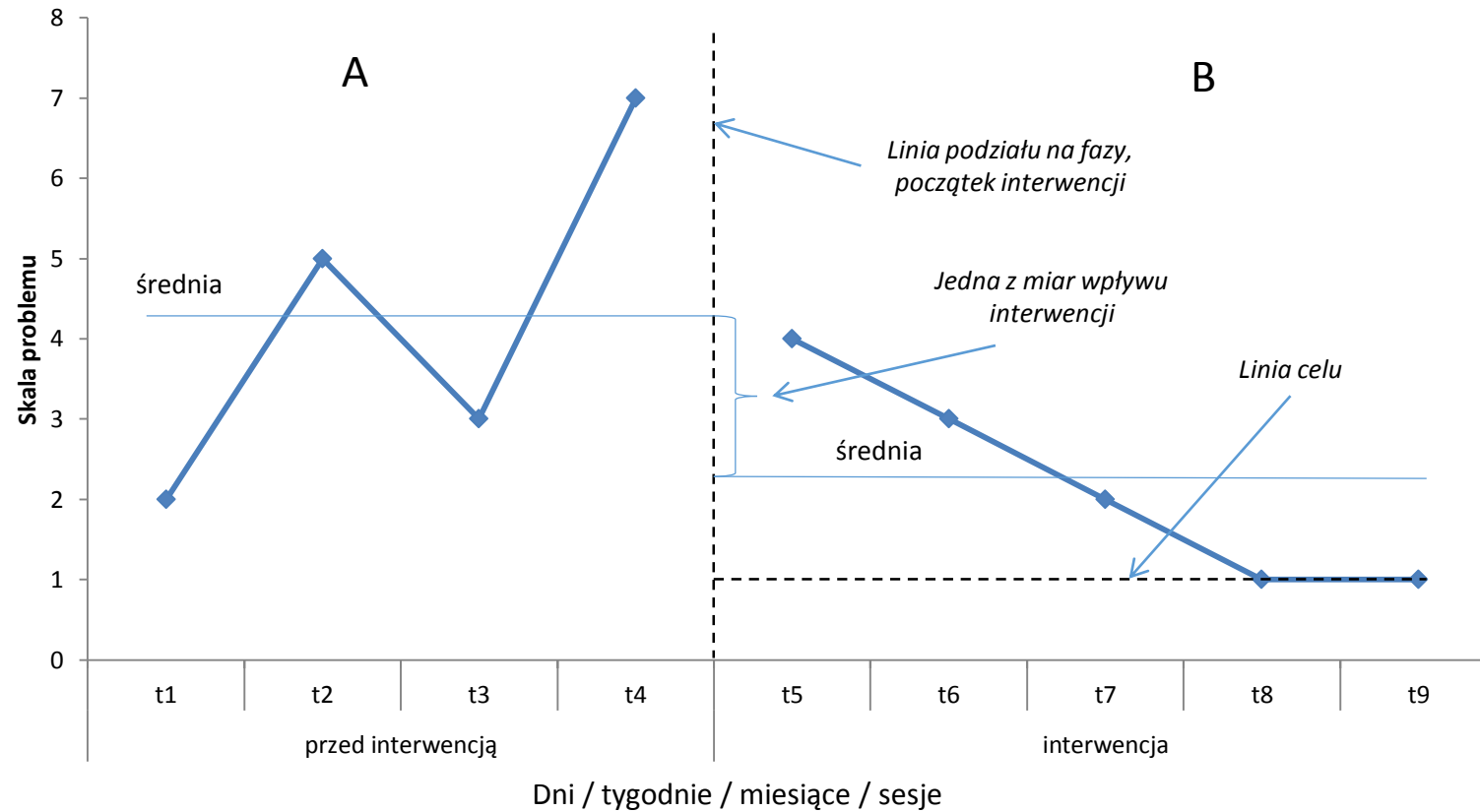
Pomiar zmiennej kluczowej (problem, potrzeba) – wizualizacja i interpretacja

Zmienna kluczowa dla pracy może być interpretowana jako destymulanta (coś czego zmniejszenie uznajemy za pożądane) lub stymulanta (coś czego zwiększenie uznajemy za pożądane). Gdy z diagnozy wynika, że cel ma charakter usuwania czegoś co jest, wtedy miara powinna być destymulantą. Gdy celem jest osiągnięcie czegoś czego nie ma, wówczas miara ma charakter stymulanty

Pomiar zmiennej kluczowej przed i po rozpoczęciu interwencji

A – faza bazowa

B – faza interwencji (przy interwencjach złożonych z sekwencji różnych działań, kolejne fazy oznaczane są kolejnymi dużymi literami alfabetu)

Co mierzyć? Użyteczność, skuteczność, efektywność

- **Użyteczność**, czyli stopień w jakim osiągnięcia programów, projektów zgodne są z potrzebami, rozwiązują problemy
- **Skuteczność** w osiąganiu celów programów, projektów, czyli stopień w którym osiągnięte skutki są podobne do skutków zamierzonych i ich trwałość
  - Osiągnięcie celów nietrafnych, czyli słabo odzwierciedlających potrzeby jest nieużyteczne, choćby skuteczność była wysoka
- **Efektywność ekonomiczna**, czyli stosunek nakładów do produktów, osiągnięć programów, projektów
  - Nawet wysoka efektywność ekonomiczna nie mówi nic o użyteczności i skuteczności

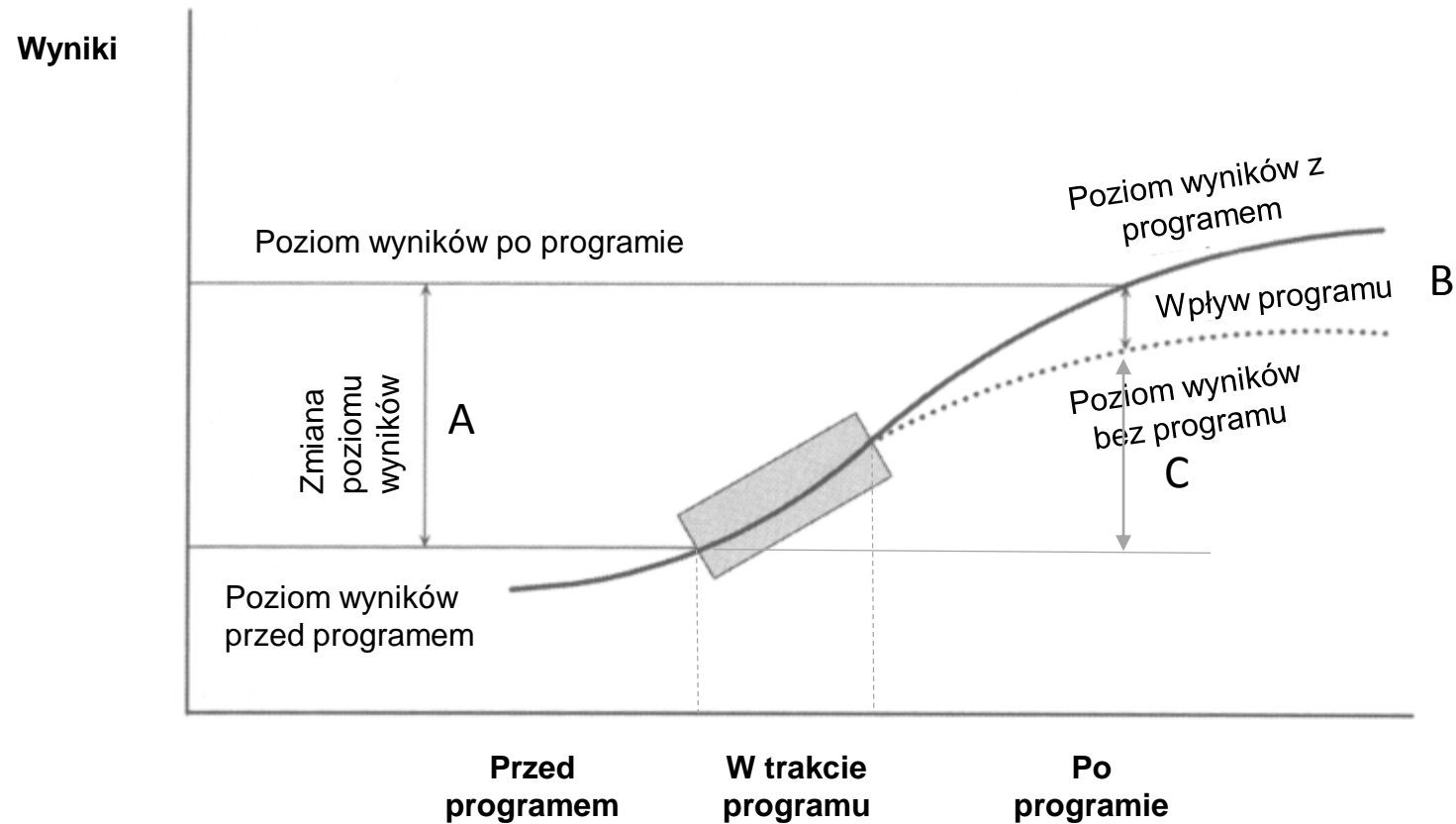
Skuteczność: rodzaje celów

<i>Czy to mamy?</i>	<i>Czy chcemy to mieć?</i>	
	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>
<i>Tak</i>	Cel: zachować	Cel: usunąć
<i>Nie</i>	Cel: osiągnąć	Cel: unikać

Skuteczność: cele w stosunku do usług a cele w stosunku do wyników

Cele określone w stosunku do usługi	Cele określone w stosunku do wyników
Udzielać dobrze skoordynowanych usług zdrowotnych dla nastolatek w ciąży	Nastolatki w ciąży rodzą zdrowe dzieci, którymi potem właściwie się opiekują
Poprawić jakość usług z zakresu ochrony dzieci	Dzieci są bezpieczne, nie są wykorzystywane ani zaniedbywane
Udzielać usług edukacyjnych wysokiej jakości	Uczniowie mają odpowiednią wiedzę i umiejętności
Pomagać rodzicom w decyzjach dotyczących pracy i życia rodzinnego	Dzieci rodziców, którzy chcą pracować mają odpowiednią opiekę

Skuteczność: wyniki z programem i bez programu

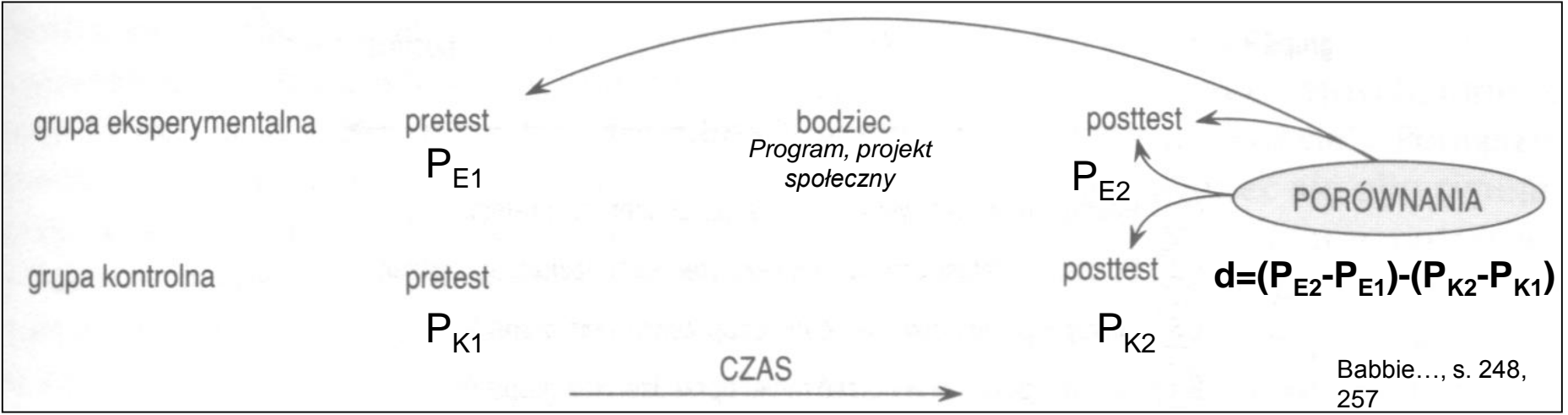
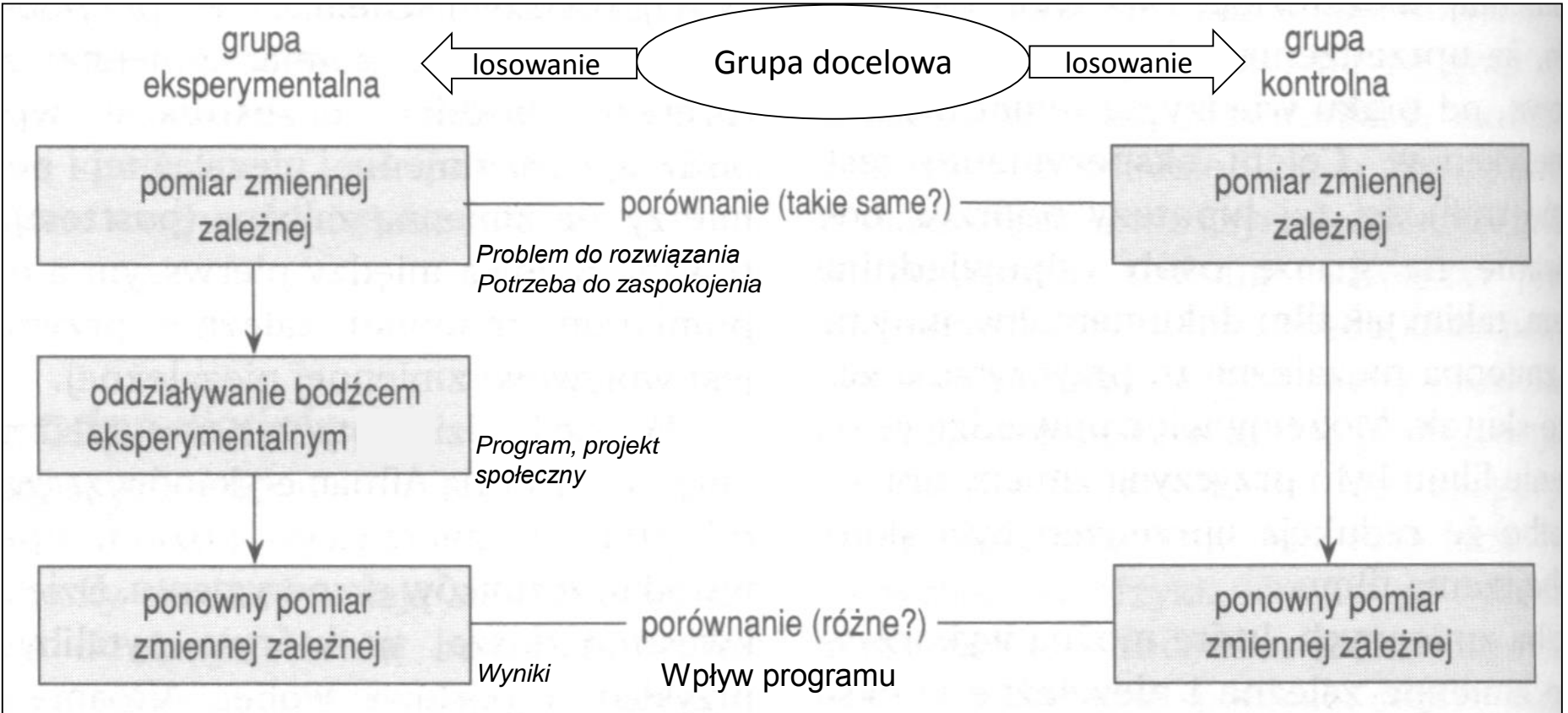

Wyniki brutto: A
Wyniki netto (wpływ programu): B
Wyniki bez programu: $C = A - B$

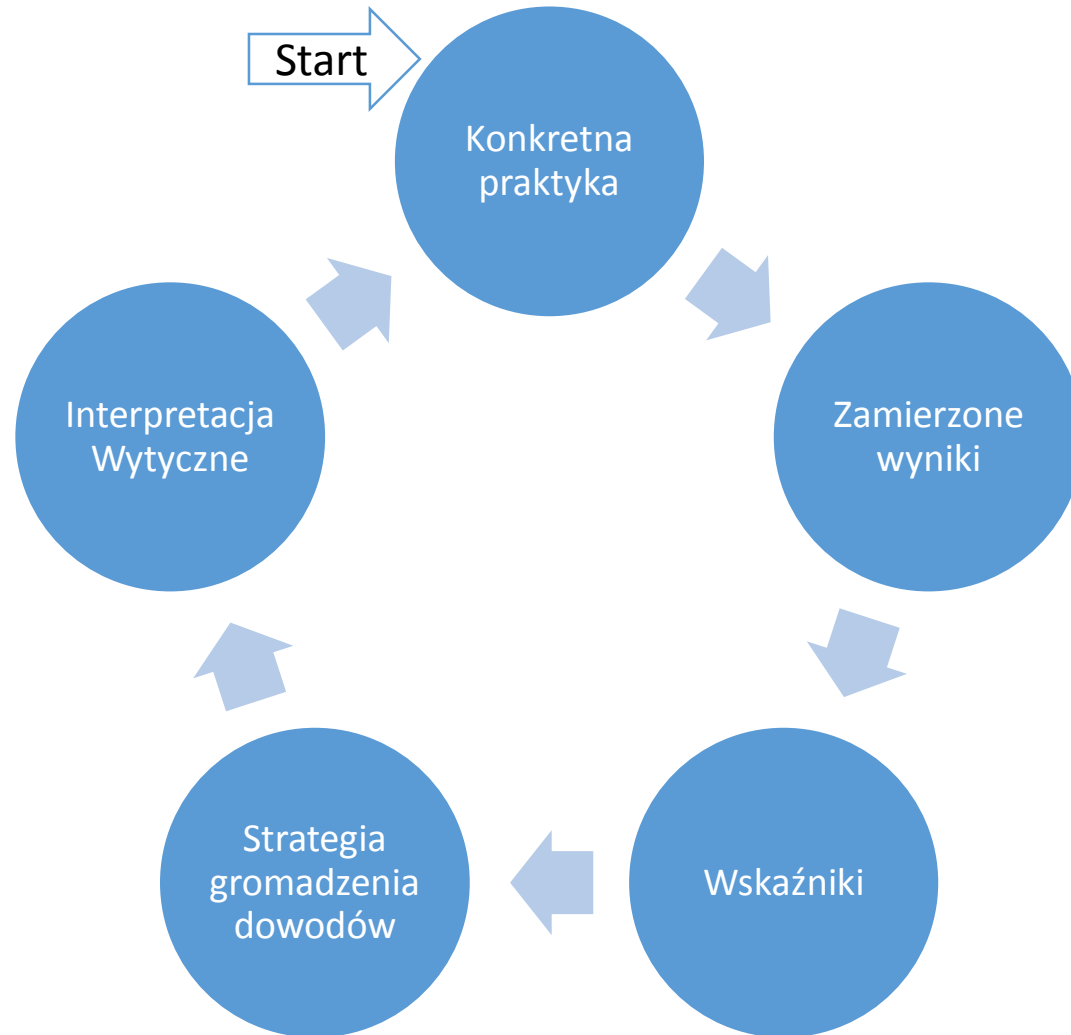
Jak zidentyfikować wyniki programu? Podejście eksperymentalne

Zasadnicze elementy

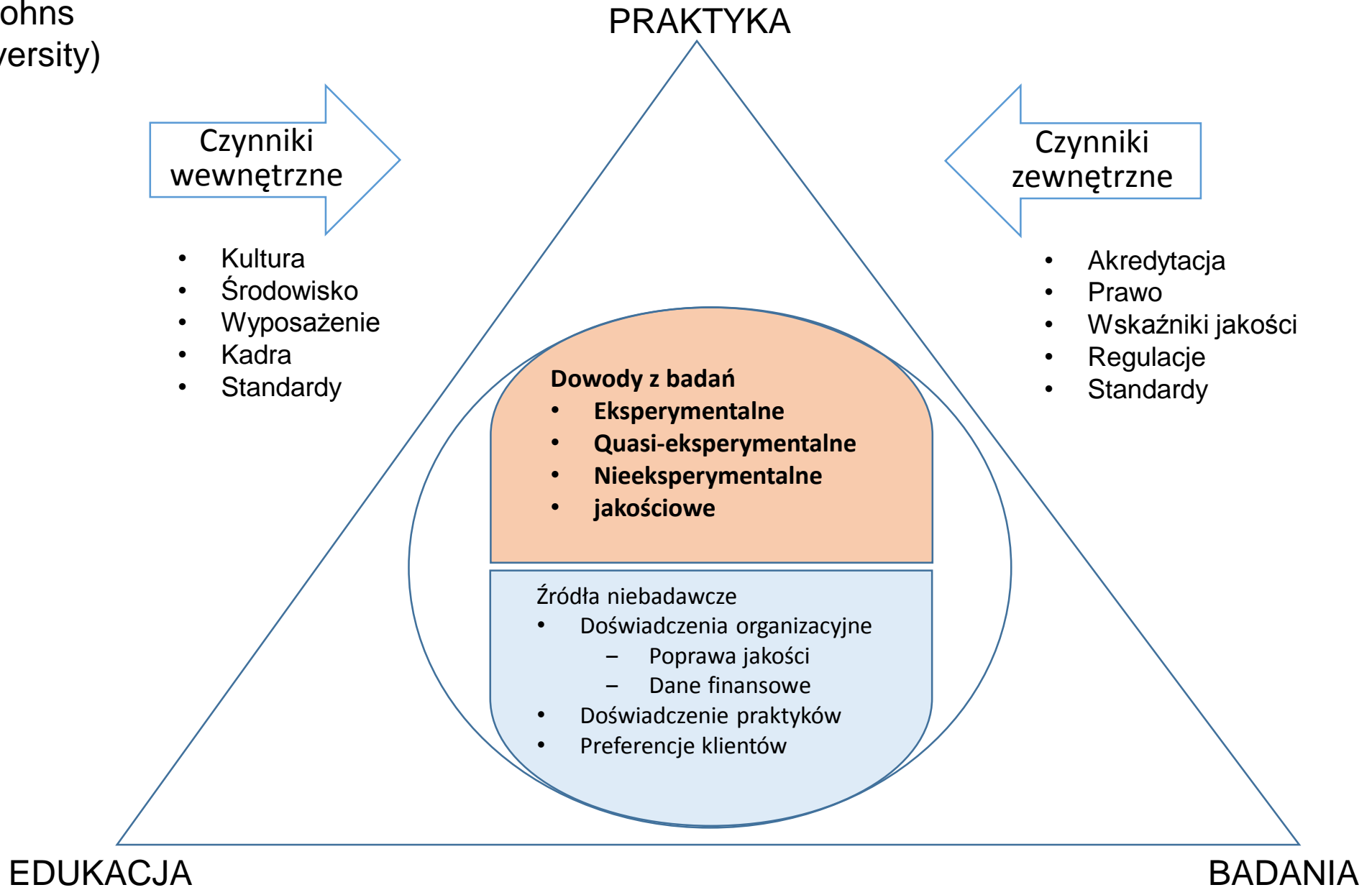
1. Grupa eksperymentalna i kontrolna
2. Pomiary przed i po interwencji w obu grupach
3. Grupy co najmniej 20 osobowe

Model praktyki opartej na dowodach

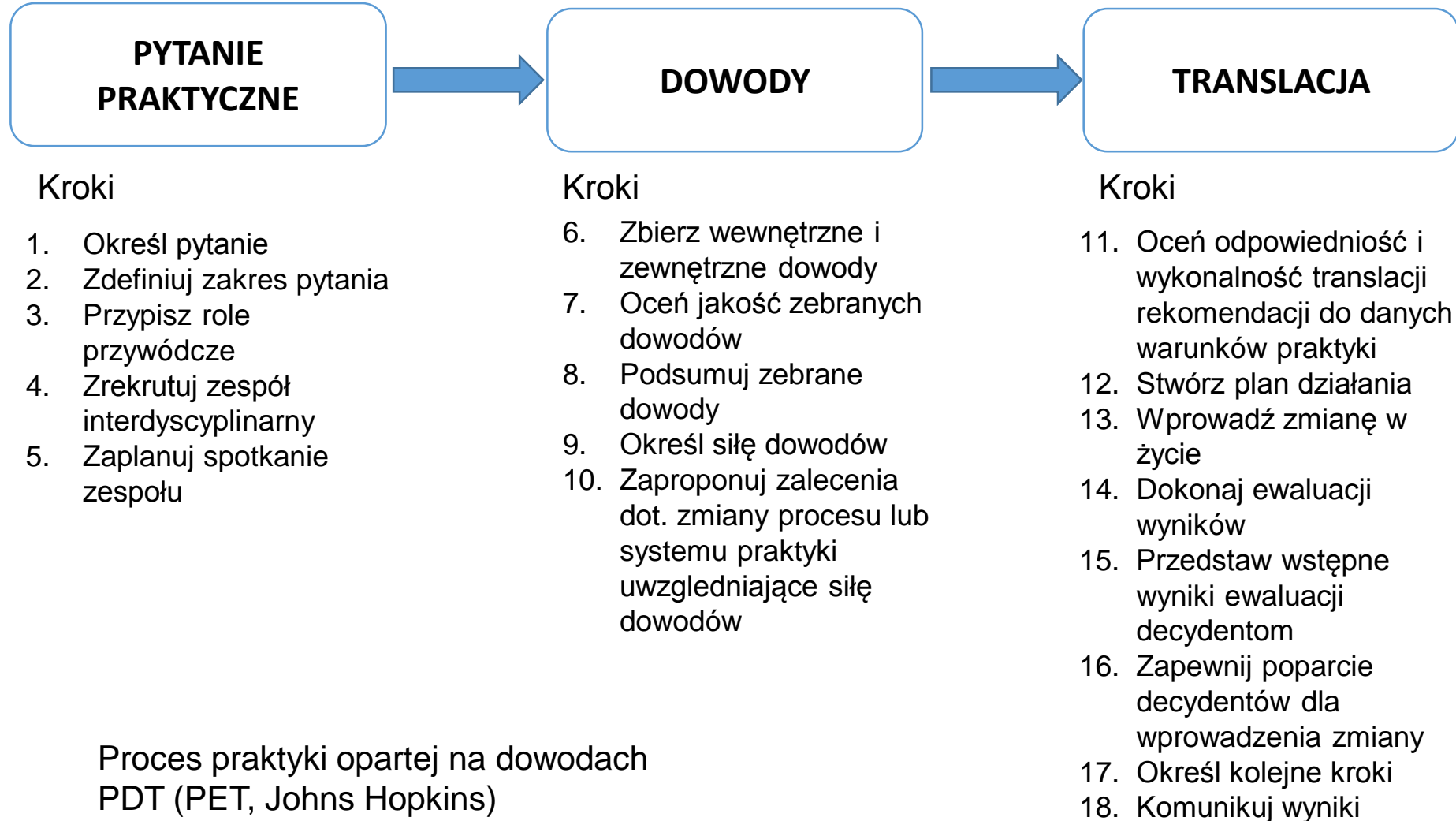

Model praktyki opartej na dowodach (Johns Hopkins University)

Proces praktyki opartej na dowodach

Podsumowanie

- Myślenie wskaźnikami włącza perspektywę ilościową niezależnie od tego, czy dane do budowy wskaźników będą miały charakter obiektywny czy subiektywny
- Dla perspektywy ilościowej zasadnicze znaczenie ma pomiar tego, na co chcemy wpływać za pomocą interwencji mikro, mezo czy makro
- Pomiar te mają sens wtedy, gdy autentycznie służą praktyce i praktykom w poprawie jakości ich pracy z osobami i rodzinami
- Zasadnicze wyzwania:
  - Zadawanie pytań ważnych dla praktyków i stosowanie odpowiedniej metodologii dowodowej, aby na nie odpowiedzieć
  - Translacja zebranych dowodów w sprawach ważnych dla praktyków na praktykę